

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК СОТУНУН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Руслан Токтосунович Казиевдин өтүнүчүн
өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2022-жылдын 18-январы

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Ж.А. Шаршеналиев, Ж.И. Саалаев, М.Ш. Касымалиев, сот отурумунун катчысы С.А. Джолгокпаеванын катышуусу менен Р.Т. Казиевдин өтүнүчүн карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотуна 2021-жылдын 23-декабрында Р.Т. Казиевдин «Кыргыз Республикасынын Адвокатуранын жана адвокаттык иш жөнүндө» Мыйзамдын 15, 32-беренелерин Конституциянын 6-беренесинин 2-бөлүгүнө, 8-беренесинин 1-бөлүгүнө, 36-беренесине карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылуудан келип чыккандай, Р.Т. Казиев 2017-жылдын 10-июлунан тартып азыркы учурга чейин адвокат А.У. Токталиевдин жардамчысы жана коомдук бирикмеде юрист кызматында эмгектенет. Ал 2019-жылы адвокаттык иш жүргүзүү укугуна лицензия алуу үчүн квалификациялык экзамен тапшырууга уруксат сурап, Юстиция министрлигине арыз менен кайрылган. Бирок, Юстиция министрлиги 2020-жылдын 16-ноябрындагы каты менен Р.Т. Казиевдин юридикалык иш стажы такталбагандыгына байланыштуу ага квалификациялык экзаменге кирүүгө уруксат берүүдөн баш тарткан.

Юстиция министирлигинин аталган жообунда А.У. Токталиев Адвокатуранын мүчөлүгүндө турбагандыктан адвокат деп эсептелбейт, анткени «Кыргыз Республикасынын Адвокатурасы жана адвокаттык иш жөнүндө» Мыйзамдын 15-беренесинде белгиленген тартипте адвокаттык иш жүргүзүү укугуна лицензия алган жана Адвокатуранын мүчөсү болуп саналган Кыргыз Республикасынын жараны гана адвокат деп саналары белгиленген.

Арыздануучунун айтымында, А.У. Токталиевге 2001-жылдын 6-ноябрында Юстиция министрлиги тарабынан берилген №00663 адвокаттык иш жүргүзүү укугуна лицензия күчүндө жана А.У. Токталиев жеке адвокаттык ишмердигин бүгүнкү күнгө чейин жүргүзүп келүүдө. Ал эми жогоруда аталган Мыйзамдын 16-беренесинин 2-бөлүгүнө ылайык адвокат адвокаттык ишти жеке адвокаттык кабинет формасында же болбосо адвокаттык уюм аркылуу адвокаттар коллегиясы же адвокаттык бюро формасында жүзөгө ашыра алат.

Р.Т. Казиев Юстиция министирлигинин чечими менен макул болбостон, коомдук бирикмеге зордоп бирөөнү мүчөгө тургузууга эч кимдин укугу жок деген жүйө менен Бишкек шаардык административдик сотуна доо арыз менен кайрылган. Доо арыз канааттандыруусуз калтырылган. Аталган чечимге келтирген апелляциялык даттануу да канааттандыруусуз, биринчи инстанциянын чечимин өзгөртүүсүз калтырылган. Соттор өз чечимдерине негиздеме катары «Кыргыз Республикасынын Адвокатурасы жана адвокаттык иш жөнүндө» Мыйзамдын 15, 32-беренелерин келтиришкен.

Арыздануучу өз талабына жүйө катары Конституциянын 6-беренесинин 2-бөлүгүнүн, 8-беренесинин 1-бөлүгүнүн, 36-беренесинин жоболорун келтирген.

Жогоруда баяндалган жүйөлөрдүн негизинде, кайрылуу субъекти талашылып жаткан ченемдерди конституциялуу эмес деп таанууну суранууда.

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык

Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья Ж.А. Шаршеналиевдин маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Судьялар коллегиясы кайрылууну кабыл алуу же кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө маселени чечүүдө, кайрылууда коюлган маселелердин конституциялык сот өндүрүшүнө жол берилгендигине жана кайрылуунун «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келүүсүнө таянат.

«Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 3-бөлүгүнүн 5-пунктунун талабына ылайык, эгерде кайрылууда көрсөтүлгөн маселенин конституциялуулугу Конституциялык палата тарабынан текшерилсе жана анын өз күчүн сактаган актысы бар болсо, судьялар коллегиясы кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартат.

Ал эми кайрылуучунун өтүнүчүндө коюлган бул маселе Кыргыз Республикасынын Конституциялык палатасынын кароо предмети болуп, анын жыйынтыгы боюнча 2015-жылдын 11-мартында Чечим чыгарылган.

Аталган Чечимге ылайык, адвокаттын кесиптик иши компетенттүүлүк, адилеттүүлүк, ак ниеттүүлүк жана жашыруун сырды сактоо принциптерине ылайык курулууга тийиш. Адвокаттар дайыма жалпыга маанилүү укуктук мүнөзгө ээ, анткени сот адилеттүүлүгүн ишке ашырууга катышкандан сырткары, алар өз алдынча ар кимдин кызыкчылыктарын, укуктарын жана эркиндиктерин коргошот жана өкүлчүлүк кылышат, ал эми алар бузулган учурда, мыйзамда каралган чараларды колдонуп, укуктарды калыбына келтиришет. Ушундай коомдун алдындагы өзгөчө маанидеги милдеттери, көздөгөн максаттары, аткарган ишинин тартиби менен Адвокатура башка коомдук бирикмелерден айырмаланып турат жана Кыргыз Республикасынын Конституциясы камтыган биригүү эркиндигинин принциби Адвокатурага колдонулууга жатпайт.

Ушул себептен, Конституция адвокаттардын ишин, өзүн-өзү башкаруучу кесиптик жамааттын алкагында алып баруусун атайын бекиткен.

Мүчөлүк маселесинде өз ыктыярдуулук эмес, милдеттүүлүк принциби да Конституциядан келип чыгат.

Адвокаттык кесиптик жамаат, бир жагынан, өзүнүн мүчөлөрүнүн квалификациясын жогорулатууну, Кесиптик этиканын ченемдерин сактоону милдеттендире ала турган, экинчи жагынан, адвокаттардын укуктарын жана көз карандысыздыгын сырткы таасирлерден коргой ала турган өз алдынчалыкка негизделген уюм болушу керек.

Мамлекет сот адилеттүүлүгүнүн натыйжалуу тутумун куруу, квалификациялык коргонуу каражаттарына жалпы мүмкүнчүлүктү берүү боюнча конституциялык маанилүү милдетин аткарууга, окутуу, юридикалык жардамдын сапатын көзөмөлдөө жана баалоо механизмисиз кирише албайт. Адвокаттар кесиптик квалификациянын жана билимдин тиешелүү деңгээлине жетпейинче, кардарга таасирдүү жардам бере албайт жана анын кызыкчылыктарын коргой албайт. Билимдин жана адеп-ахлактын жогорку деңгээли - бул адвокаттын укугу эмес, бул анын кесиптик милдети. Адвокаттардын квалификациясын үзгүлтүксүз жогорулатууга болгон талаптар жалпы сот адилеттүүлүгүнүн тутумунун ийгиликтүү иштөөсүнүн негизги өбөлгөсү болуп эсептелүүгө тийиш.

Жогорудагылардын негизинде адвокаттык ишке жол берүүдөгү өзгөчө талаптар, өзүн-өзү башкаруучу кесиптик коомдогу милдеттүү мүчөлүк, мүчөлүк төгүмдөр, квалификацияны үзгүлтүксүз жогорулатуу, Кесиптик этика Кодексин сактоо, жүрүм-турумдун кынтыксыз эместиги же өзүнүн милдеттерин ылайыксыз аткаруу үчүн жоопкерчилик, сот адилеттүүлүгүн ишке ашыруу чөйрөсүндө мамлекеттик маанилүү кызыкчылыктарды камсыз кылуу үчүн социалдык жактан акталган жана Кыргыз Республикасынын Конституциясынан келип чыккан зарыл талап катары каралууга тийиш.

Ошентип, кайрылуу субъекти өз кайрылуусунда койгон маселе жогоруда аталган Чечимде толук кандуу каралгандыктан, бул кайрылуу өндүрүшкө кабыл алынышы мүмкүн эмес.

Жогоруда аталган тыянактын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 5-пунктун, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Руслан Токтосунович Казиевдин өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.
2. Келтирилген өтүнүч жана ага тиркелген материалдар арыз берүүчүгө кайтарылып берилсин.
3. Аныктама тараптар жагынан үч айдын ичинде Конституциялык сотко даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Ж.А. Шаршеналиев

Ж.И. Саалаев

М.Ш. Касымалиев